05/09/2019

Αρχαιολογική έρευνα στην τοποθεσία Πραστείο-Μεσόροτσος

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη της ανασκαφικής περιόδου του 2019 της αρχαιολογικής αποστολής του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου, στη θέση Πραστειό-Μεσόροτσος στην επαρχία Πάφου.

Οι ανασκαφές πραγματοποιήθηκαν από τις 10 Ιουλίου μέχρι τις 10 Αυγούστου 2019, υπό τη διεύθυνση του Δρος. Andrew McCarthy, Μέλος του Τμήματος Ιστορίας, Κλασικών Σπουδών και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου και Καθηγητή στο Κολλέγιο Νότιας Νεβάδας. Στο ανασκαφικό αυτό πρόγραμμα συνεργάζονται ειδικοί από διάφορες χώρες αλλά και φοιτητές.

Η θέση βρίσκεται στην κοιλάδα του ποταμού Διάριζου στην Επαρχία Πάφου σε ένα βραχώδες έξαρμα, το οποίο αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικότερα τοπόσημα της περιοχής. Φαίνεται ότι το σημείο αυτό βρισκόταν στο σταυροδρόμι που συνέδεε την πεδιάδα με τις ορεινές περιοχές και τη δυτική Κύπρο με το υπόλοιπο νησί. Η ιδιαίτερη αυτή γεωγραφική θέση σε συνδυασμό με τις πλούσιες πρώτες ύλες είναι παράγοντες που συνεισέφεραν στην εντυπωσιακή μακροζωία του οικισμού, ο οποίος διατηρεί ενδείξεις κατοίκησης από την Ακεραμική Νεολιθική περίοδο μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Κατά την φετινή εντέκατη ανασκαφική περίοδο, διερευνήθηκαν τέσσερις περιοχές της θέσης και αποκαλύφθηκαν κατάλοιπα που χρονολογούνται στη Νεολιθική, Χαλκολιθική, Πρώιμη και Μέση Εποχή του Χαλκού.

Φέτος η αρχαιολογική αποστολή διερεύνησε το εσωτερικό ενός κτιρίου, το οποίο εικαζόταν ότι ανήκε στη Χαλκολιθική περίοδο. Συγκεκριμένα, εμφανίστηκαν μια καλά διατηρημένη εστία με επίχρισμα όπως και ένα καλοφτιαγμένο δάπεδο Πρώιμης – Μέσης Εποχής του Χαλκού. Αποκαλύφθηκε εξ ολοκλήρου η τελευταία

φάση χρήσης μιας εστίας, με ένα τριβείο που βρέθηκε στη θέση του και δίπλα μια μεγάλη λίθινη λεκάνη τοποθετημένη στα θεμέλια του κτιρίου. Όλος ο χώρος ήταν καλυμμένος με τα μπάζα από τη στέγη που είχε καταρρεύσει, πράγμα που υποδηλώνει ότι τα κατάλοιπα του εσωτερικού χώρου παρέμειναν αδιατάρακτα μετά την κατάρρευση του κτιρίου. Παρόλο που η πορεία των τοίχων δεν είναι ξεκάθαρη, φαίνεται ότι το κτίσμα ήταν ελλειψοειδούς ή ακανόνιστης ορθογώνιας κάτοψης και έτσι ίσως χρονολογείται στην Πρώιμη παρά στη Μέση Χαλκολιθική περίοδο.

Οι φετινές εργασίες επικεντρώθηκαν επίσης στις πρώιμες φάσεις της Εποχής του Χαλκού, περιλαμβανομένης και της μετάβασης από την Χαλκολιθική στην ούτω-καλούμενη φάση της ‘Φιλιάς’ και στην Πρώιμη Εποχή του Χαλκού. Οι κάτοικοι συνέχισαν να ζουν σε κυκλικά κτίρια για μεγάλο διάστημα και δεν φαίνεται να άλλαξαν τον τρόπο ζωής τους αισθητά μεταξύ της Ύστερης Χαλκολιθικής και της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού. Επίσης αποκαλύφθηκαν τα θεμέλια κυκλικής οικίας με εστία σε μορφή λάκκου, που χρονολογείται στη μεταβατική αυτή περίοδο. Παρόλο που οι κάτοικοι της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού φαίνεται να δίσταζαν να αλλάξουν τον τρόπο ζωής και τις συνήθειες τους, σημειώνονται αλλαγές που εξελίχθηκαν σταδιακά στην αρχιτεκτονική, ενώ οι ζωές των κατοίκων φαίνεται ότι άλλαξαν αισθητά κατά τη Μέση Εποχή του Χαλκού (ΜΕΧ). Οι αλλαγές που σημειώνονται κατά τη ΜΕΧ συνοδεύονται από μια σειρά από τεράστιων σε μέγεθος αναβαθμίδες, με αρχιτεκτονική ορθογώνιας κάτοψης και νέα είδη αντικειμένων, μεταξύ των οποίων και ένα μοναδικό δισκοειδές περίαπτο από πικρόλιθο, με εγχάρακτη κόσμηση και οπή στο κέντρο μιας ροζέτας. Το υλικό αυτό αντανακλά μια νέα πραγματικότητα για την κοινότητα η οποία παρουσιάζει αυξημένη κοινωνική διαστρωμάτωση και εξελιγμένα αρχιτεκτονικά στοιχεία. Η πορεία αυτή διακόπτεται στα τέλη της ΜΕΧ με την εγκατάλειψη του οικισμού.

Επιπλέον, οι φετινές έρευνες αποκάλυψαν μια τεραστίων διαστάσεων, μνημειακή αναβαθμίδα ποταμού η οποία θα είχε οικοδομηθεί κατά τη διάρκεια μιας ευρύτερης προσπάθειας τοπιοτέχνησης του χώρου με αναβαθμίδες κατά την ΜΕΧ. Πιθανόν το στοιχείο αυτό να αποτελούσε τμήμα περιμετρικού τείχους που περίκλειε τον οικισμό. Δωμάτια που είχαν ανασκαφεί παλαιότερα φαίνεται τώρα ότι χρονολογούνται μετά την κατασκευή της μεγάλης αυτής αναβαθμίδας ενώ οι βοηθητικοί χώροι είχαν προστεθεί σε μορφή πύργου πάνω από τον ποταμό. Η κατασκευή αυτή θα ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακή και αντανακλά μια πιο σύνθετα οργανωμένη κοινωνία με κοινωνική ιεράρχηση των μελών της, μια κοινότητα που εξελίχθηκε ραγδαία προτού εγκαταλείψει τον οικισμό.

Πηγή: Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου